

**PRETHODNO VREDNOVANJE
PLANA RAZVOJA ISTARSKE ŽUPANIJE
ZA RAZDOBLJE 2022. - 2027. GODINE**

Ev.broj 5-21-JN

**Izvješće o provedbi prethodnog
vrednovanja Plana razvoja Istarske
županije za razdoblje
2022. - 2027. godine**

23. studenoga 2023.

Izrada dokumenta financirana je sredstvima tehničke pomoći u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., iz Europskog fonda za regionalni razvoj, kroz projekt "Suradnjom i znanjem do snažne EU regije".

Sadržaj ovog Izvešća isključiva je odgovornost izrađivača – *Ecorys Hrvatska d.o.o.*

Kontakt podaci korisnika:
Ecorys Hrvatska d.o.o.
Zadarska 80, 10000 Zagreb
Tel: +385 1 8892 350
Faks: +385 1 8892 351
e-mail: croatia@ecorys.com

Sadržaj

1. Uvod	4
1.1 Struktura izvješća	4
1.2 Opis postupka vrednovanja.....	4
2. Opis Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022.-2027.godine.....	6
3. Metodološki pristup.....	13
3.1. Osnovna načela i kriteriji vrednovanja.....	13
3.2. Metodologija vrednovanja.....	15
3.3. Pretpostavke i rizici	16
3.4. Plan rada i vremenski okvir	17
3.5. Pitanja za vrednovanje	18
4. Nalazi vezani za kriterije vrednovanja i pitanja za vrednovanje	21
4.1. Važnost/Relevantnost.....	21
4.2. Djelotvornost/efektivnost.....	23
4.3. Unutarnja usklađenost/konzistentnost	27
4.4. Vanjska usklađenost/koherentnost	29
5. Zaključci i preporuke.....	34
6. Naučene lekcije iz postupka vrednovanja.....	39
Korišteni dokumenti	39

1. Uvod

1.1 Struktura izvješća

Struktura i sadržaj završnog Izvješća o provedbi postupka prethodnog vrednovanja usklađeni su sa zahtjevima *Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/23)*. Postupak prethodnog vrednovanja započeo je prije usvajanja navednog Pravilnika te su prvo i drugo privremeno izvješće o prethodnom vrednovanju imale nešto drugačiju strukturu i obuhvat, završno izvješće je u potpunosti usklađeno s Pravilnikom.

Izvješće se sastoji od nekoliko ključnih dijelova:

- U poglavlju 1. opisan je **kontekst vrednovanja te proces provedenog vrednovanja**, uključujući i sastav tima za vrednovanje, obuhvat i svrha postupka vrednovanja.
- Poglavlje 2. daje **kratak opis dijelova Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022.-2027. godine**: srednjoročna vizija razvoja, prioriteta javnih politike u srednjoročnom razdoblju, popis posebnih ciljeva s mjerama te indikativni financijski okvir za provedbu Plana.
- Poglavlje 3. opisuje **pristup i primjenjenu metodologiju za prethodno vrednovanje**.
- **Nalazi vrednovanja** odnosno odgovori na pitanja za vrednovanje za svaki kriterij vrednovanja predstavljeni su u poglavlju 4.
- Poglavlje 5. daje pregled ključnih **zaključaka vrednovanja, te ključne preporuke** za poboljšanje kvalitete sadržaja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022.-2027. godine.
- **Naučene lekcije iz postupka vrednovanja** predstavljene su u završnom poglavlju 6.

1.2 Opis postupka vrednovanja

Pravni okvir za provedbu vrednovanja definiran je *Zakonom o strateškom planiranju i upravljanju razvojem RH (NN 123/17 i 151/22)* te *Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 37/23)*. Za proces vrednovanja ključan podzakonski akt je *Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/23)*.

Spomenutim je Pravilnikom, među ostalim, naglašena važnost neovisne usporedbe i ocjene očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja. Vrednovanje uvijek provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o tijelima nadležnim za izradu i provedbu akata strateškog planiranja. Rezultati vrednovanja koriste se za daljnje usklađivanje i optimizaciju procesa strateškog planiranja i definiranja javnih politika. Stoga je

ključna svrha svih vrsta vrednovanja, gledajući u cjelini, unaprijediti kvalitetu izrađenog Plana te osigurati njegovu učinkovitu i djelotvornu provedbu te održive relevantne rezultate.

Ovo izvješće pripremljeno je u skladu sa zahtjevima ugovora o nabavi usluga prethodnog vrednovanja Plana razvoja Istarske županije 2022.-2027. Za provedbu navedene usluge, Naručitelj, Javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ , zadužio je tvrtku Ecorys Hrvatska d.o.o. Predmetni ugovor o nabavi usluge (ev. br. 05-21-JN), potpisan je i stupio na snagu 30. srpnja 2021. godine.

Tvrtka Ecorys Hrvatska d.o.o. nominirala je svoje stručnjake u tim za vrednovanje. Tim se sastoji od voditeljice, gđe. Maje Hranilović koja ima više od 25 godina profesionalnog iskustva u regionalnom razvoju i javnim politikama, te 3 dodatna stručnjaka. Gđa. Hranilović vodila je timove za vrednovanje preko 20 akata strateškog planiranja, kako u Republici Hrvatskoj, tako i u inozemstvu, posebice programa financiranim sredstvima Europske unije. Tim za vrednovanje organiziran je kao multidisciplinarni time te uključuje i stručnjake iz područja gospodarstva, društvenog razvoja, ruralnog razvoja te zaštite okoliša i prirode.

Prethodno vrednovanje pratilo je izradu strateškog akta od srpnja 2021. godine te je završilo usvajanjem završnog Izvješća o provedbi prethodnog vrednovanja od strane imenovanog Odbora za vrednovanje, u studenome 2023. godine.

2. Opis Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022.-2027.godine

Plan razvoja Istarske županije za razdoblje 2022.-2027. godine (dalje u tekstu PRIŽ) predstavlja srednjoročni akt strateškog planiranja kojim se definira provedba ciljeva razvoja Istarske županije. Izradom Plana razvoja odražava se kontinuitet provedbe procesa strateškog planiranja na području Županije. Prvi strateški razvojni dokument, Regionalni operativni program Istarske županije – ROP, izrađen je za razdoblje od 2006. do 2010. godine. Uslijedila je izrada Županijske razvojne strategije za razdoblje od 2011. do 2013. godine te Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine, čije je trajanje produljeno do kraja 2021. godine, sukladno naputku Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Donošenjem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske u prosincu 2017. godine uspostavljen je novi okvir kojim se uređuje sustav strateškog planiranja i upravljanja javnim politikama, koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javnopravna tijela. Hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj je Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine (NN 13/2021), koja svojim razvojnim smjerovima i strateškim ciljevima predstavlja temeljni strateški okvir za izradu Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027.

U nastavku donosimo sažet pregled njegovih ključnih dijelova, usklađenih sa zakonodavnim okvirom sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ("Narodne novine", br. 37/2023) i Uputama za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koje je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije donijelo u lipnju 2021.godine.

Nositelj izrade Plana razvoja je Istarska županija, dok je javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ koordinator postupka izrade u suradnji s angažiranim vanjskim stručnjacima.

Skupština Istarske županije usvojila je 12. rujna 2019. godine Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. („Službene novine Istarske županije“, br. 17/19), dok je Župan donio odluke o osnivanju i imenovanju članova sljedećih tijela:

- Partnerskog vijeća Istarske županije,
- Glavnog županijskog tima za izradu Plana razvoja,
- Radne skupine za izradu Plana razvoja.

Pored navedenih tijela, u izradi Plana razvoja sudjelovali su dionici uključeni u rad šest tematskih radnih skupina, kako slijedi:

- Gospodarstvo i tržište rada;
- Infrastruktura;
- Okoliš, priroda i prostorno uređenje;

- Obrazovanje, znanost, kultura i sport;
- Demografija, zdravstvo, socijalna uključenost i poboljšanje kvalitete života, civilno društvo i mladi;
- Institucionalni i provedbeni okvir Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027.

Partnersko vijeće, sastavljeno od 35 članova, savjetodavno je tijelo osnovano sukladno načelima partnerstva, transparentnosti, ravnomjerne predstavljenosti, jednakosti i suradnje s ciljem definiranja zajedničkih prioriteta te predlaganja i praćenja provedbe projekata od strateškog značaja za razvoj Istarske županije. Glavni županijski tim nadležan je za nadzor i praćenje provedbe aktivnosti u postupku izrade Plana razvoja, a sastoji se od 5 članova. Radna skupina za izradu Plana razvoja sastoji se od 19 članova, zaduženih za provedbu aktivnosti u okviru postupka ,I.izrade sastavnih dijelova Plana razvoja.

Plan razvoja sastoji se od nekoliko međusobno povezanih cjelina:

- analize stanja s utvrđenim razvojnim potrebama i potencijalima;
- SWOT analize;
- strateškog okvira s razrađenom srednjoročnom vizijom razvoja, prioritetima javnih politika, posebnim ciljevima s pripadajućim pokazateljima ishoda i mjerama;
- terminskog plana provedbe strateških projekata;
- indikativnog financijskog okvira za provedbu Plana razvoja;
- okvira za praćenje i vrednovanje;
- temeljnih horizontalnih načela.

Dodaci koji čine sastavni dio Plana razvoja su tablični prikaz, cjelovita analiza stanja, Strateška studija utjecaja na okoliš i Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu, Završno Izvješće o provedbi postupka prethodnog vrednovanja te Teritorijalna strategija razvoja otoka Istarske županije.

Srednjoročna vizija predviđa **razvoj Istarske županije kao zelene, otporne, povezane i pametne regije prepoznatljivog identiteta i visoke kvalitete života koja svoj razvoj temelji na inovativnom i konkurentnom gospodarstvu.**

Plan razvoja temelji se na četiri ključna prioritetima javnih politika te pripadajućim posebnim ciljevima, prikazane u tekstu ispod. Prioriteti javnih politika i posebni ciljevi direktno proizlaze iz analize stanja, definiranja ključnih razvojnih potreba i potencijala te SWOT analize.

Prioritet javne politike 1: Zelena i povezana regija

"Posebni cilj 1.1. Energetska tranzicija i suočavanje s posljedicama klimatskih promjena"

"Posebni cilj 1.2. Održivo prometno i komunikacijsko i povezivanje"

"Posebni cilj 1.3. Strateški i održivi pristup prostornom razvoju"

"Posebni cilj 1.4. Odgovorno upravljanje okolišem i prirodom"

"Posebni cilj 1.5. Jačanje komunalne infrastrukture i usluga (gospodarenje otpadom, vodoopskrba i odvodnja)"

"Posebni cilj 1.6. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima"

Prioritet javne politike 2: Pametna regija znanja prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključenosti

"Posebni cilj 2.1. Osiguranje visokih standarda i dostupnosti obrazovanja"

"Posebni cilj 2.2. Vitalno stanovništvo kroz kvalitetnije zdravstvene usluge i sport"

"Posebni cilj 2.3. Veća uključenost i socijalna osjetljivost društva"

"Posebni cilj 2.4. Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem"

Prioritet javne politike 3: Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti

"Posebni cilj 3.1. Digitalna i zelena transformacija gospodarstva"

"Posebni cilj 3.2. Poduzetništvo temeljeno na istraživanju i inovacijama"

"Posebni cilj 3.3. Održivi turizam temeljen na kvaliteti usluge i autentičnim sadržajima"

"Posebni cilj 3.4. Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, akvakulture i vodnog gospodarstva "

Prioritet javne politike 4: Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta

"Posebni cilj 4.1. Potpora očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta"

"Posebni cilj 4.2. Razvoj kulturnog sektora, te jačanje kulturnog identiteta, baštine i tradicije"

U nastavku donosimo tablični prikaz svih pokazatelja uspješnosti provedbe svakog posebnog cilja (pokazatelji ishoda).

Naziv posebnog cilja	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda
Posebni cilj 1.1. Energetska tranzicija i suočavanje s posljedicama klimatskih promjena	OI.02.11.44 Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon	11	13
Posebni cilj 1.2. Održivo prometno i	OI.02.11.13 Duljina autocesta i e-cesta	127,000 km	127,202 km

komunikacijsko i povezivanje			
Posebni cilj 1.3. Strateški i održivi pristup prostornom razvoju	OI.02.13.18 Broj gradova i sela s povećanjem/smanjenjem stanovništva	Povećanje 26 Smanjenje 15	Povećanje 30 Smanjenje 11
Posebni cilj 1.4. Odgovorno upravljanje okolišem i prirodom	OI.02.6.46 Područje Natura 2000 područja pod obvezama zaštite, održavanja i obnove	25.380 ha	41.380 ha
Posebni cilj 1.5. Jačanje komunalne infrastrukture i usluga (gospodarenje otpadom, vodoopskrba i odvodnja)	OI.02.6.18 Stupanj recikliranja komunalnog otpada	19%	55%
	OI.02.6.17 Komunalni otpad prema postupcima gospodarenja otpadom	KO predan odlagalištu – 12% KO upućen na oporabu - 19%	KO predan odlagalištu – 0% KO upućen na oporabu - 50%
Posebni cilj 1.6. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima	OI.02.10.34 Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku	4,44 EUR	4,65 EUR

	OI.02.10.33 Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	3,1	3,5
Posebni cilj 2.1. Osiganje visokih standarda i dostupnosti obrazovanja	OI.02.2.47 Obuhvat djece od 4 godine do početka obaveznog obrazovanja (predškolski odgoj)	75%	85%
	OI.02.2.59 Udio učenika korisnika centara kompetencija, u ukupnom broju učenika	11%	15%
Posebni cilj 2.2. Vitalno stanovništvo kroz kvalitetnije zdravstvene usluge i sport	OI.02.5.06 Stopa smrtnosti dojenčadi (na 1.000 živorođenih)	4,4	3,7
	OI.02.5.04 Gustoća liječnika (na 10.000 stanovnika)	24,76	25
	OI.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1.000 stanovnika	3,5	3,4
Posebni cilj 2.3. Veća uključenost i socijalna osjetljivost društva	OI.02.3.63 Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S po stanovniku	6.757.816,53 EUR	7.952.321,81 EUR
	OI.02.3.70 Broj domova za starije osobe	7	9
Posebni cilj 2.4. Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem	OI.02.14.54 Ukupni proračunski prihodi poslovanja Istarske županije, po stanovniku	1.209,74 EUR	1.592,67 EUR
Posebni cilj 3.1. Digitalna i zelena	OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0	5

transformacija gospodarstva			
Posebni cilj 3.2. Poduzetništvo temeljeno na istraživanju i inovacijama	OI.02.4.27 Bruto investicije u intelektualnu imovinu	172.182.892,03 EUR	172.539.650,94 EUR
Posebni cilj 3.3. Održivi turizam temeljen na kvaliteti usluge i autentičnim sadržajima	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	4.609.799 (2019.) 1.876.999 (2020.)	5.000.000
	OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	28.709.556 (2019.) 13.514.684 (2020.)	30.000.000
Posebni cilj 3.4. Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, akvakulture i vodnog gospodarstva	OI.02.12.01 Površina obradivog zemljišta opremljenog za navodnjavanje	1.500 ha	2.500 ha
Posebni cilj 4.1. Potpora očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta	OI.02.2.58 Rashodi za odgojno - obrazovni sustav JLP(R)S po stanovniku (provedba projekta zavičajne nastave)	0,53 EUR	0,60 EUR
Posebni cilj 4.2. Razvoj kulturnog sektora, te jačanje	OI.02.8.48 Rashodi za kulturu Istarske županije po stanovniku	8,50 EUR	9,04 EUR

kulturnog identiteta, baštine i tradicije	OI.02.13.29 Broj aktivnih udruga na području županije	15	16
---	---	----	----

Za provedbu PRIŽ predviđen je **financijski okvir od oko 4,5 milijardi EUR**, računajući na sredstva sredstva Europske unije, Nacionalnog plana oporavka i otpornosti te proračunska sredstva.

Strateškom studijom utjecaja na okoliš Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. godine i Glavnom ocjenom prihvatljivosti za ekološku mrežu definirane su mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu, kako bi se eventualni negativni utjecaji do kojih može doći provedbom Plana razvoja sveli na najmanju moguću razinu.

3. Metodološki pristup

3.1. Osnovna načela i kriteriji vrednovanja

Vrednovanje koje je predmet ovog ugovora temelji se na nekoliko ključnih načela:

- **Neovisnost** – vrednovanje provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o upravljačkom tijelu odnosno ni na koji način nisu sudjelovali u pripremi programa (potreba za objektivnim, jasnim i provjerljivim argumentiranjem nalaza i rezultata vrednovanja, čvrstim dokazima i detaljnom analizom);
- **Prilagođen pristup** – vrednovanje koristi različite načine prikupljanja podataka odnosno odgovora na pitanja za vrednovanje, a nalaze, zaključke i preporuke temelji na triangulaciji odnosno sintezi svih nalaza;
- **Pravovremenost** – odnosi se na planiranje provedbe vrednovanja i dostupnost rezultata vrednovanja kako bi donosioci odluka (tijela u sustavu upravljanja i kontrole programa) imali pravovremene informacije na temelju kojih se mogu unaprijediti sadržaj i provedbu programa;
- **Komunikacija i transparentnost** - kontinuirani dijalog između naručitelja i izvršitelja vrednovanja s ciljem osiguravanja pravovremenih informacija, usmjeravanja procesa vrednovanja te osiguravanja da rezultati vrednovanja imaju najveću moguću korist za naručitelja. Cjelokupan proces provedbe vrednovanja maksimalno je interaktivan i iterativan. Stručnjaci angažirani na vrednovanju sudjelovat će u konzultacijskom procesu s različitim relevantnih dionicima.

Predmet ovog ugovora je **prethodno (ex-ante) vrednovanje** odnosno **vrednovanje tijekom izrade PRIŽ**, koje se provodi paralelno i koordinirano s procesom izrade PRIŽ, kako bi se osigurali pravovremeni doprinosi i smjernice prilikom njegove izrade.

Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je poboljšanje kvalitete PRIŽ te nalaženje optimalnog načina korištenja resursa za dostizanje razvojnih ciljeva i omogućavanje kvalitetne osnove za buduće praćenje i vrednovanje PRIŽ. Stoga opseg vrednovanja obuhvaća ključne kriterije kao što su važnost (relevantnost), djelotvornost (efektivnost) te unutarnja i vanjska usklađenost (konzistentnost i koherentnost) PRIŽ:

- 1. Važnost/relevantnost** – daje odgovor na pitanja kao što su, primjerice, koliko je analiza stanja potpuna te koliko su ciljevi, prioriteti i mjere u PRIŽ opravdani i relevantni u odnosu na stvarne razvojne probleme i potrebe otoka te nudi li PRIŽ optimalan način rješavanja razvojnih problema;
- 2. Djelotvornost/efektivnost** – daje odgovor na pitanja vjerojatnosti da će se postavljeni posebni ciljevi ostvariti putem planiranih mjera i raspoloživih resursa te provedbenih kapaciteta (uključujući i analizu rizika), ono utvrđuje opravdanost izrade i provedbe akata strateškog planiranja u odnosu na ishode i učinke koje provedba akata strateškog planiranja treba postići ili je postigla te podrazumijeva ostvarivanje utvrđenih ciljeva i provedbu akata strateškog planiranja s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljih ishoda i učinaka u odnosu na raspoložive resurse;

- 3. Unutarnja usklađenost/konzistentnost** – omogućuje provjeru intervencijske logike odnosno provjeru jasnoće, logičkog slijeda, usklađenosti i potencijale sinergije ciljeva, prioriteta i mjera;
- 4. Vanjska usklađenost/koherentnost** – omogućuje provjeru usklađenosti PRIŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom te ostalim relevantnim programima na regionalnoj i nacionalnoj razini te s programima EU; postoje li pozitivni učinci u širem kontekstu društveno-gospodarsko-okolišnih potreba i prioriteta šire regije i države.

Prethodno vrednovanje na taj način prvenstveno služi za poboljšanje kvalitete procesa strateškog planiranja te konačnog nacrt PRIŽ.

Procjena navedenih kriterija će se odvijati kroz sljedeće korake:

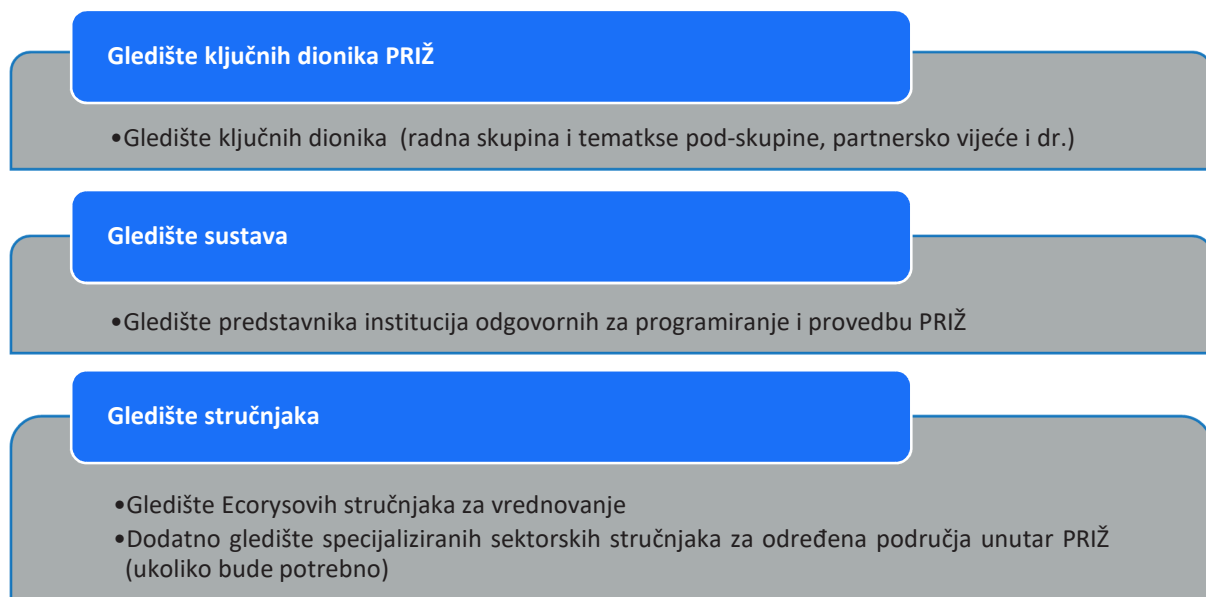
- Provjera metodologije izrade PRIŽ (usklađenost s važećim uredbama i pravilnicima te uputama);
- Ocjena korištenih pokazatelja koji odražavaju društveno-gospodarsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije (uključujući i usporedbu s pokazateljima u ostalim relevantnim strateškim dokumentima);
- Ocjena Analize stanja te uočenih razvojnih problema i potreba;
- Kvaliteta SWOT analize (koliko je jasna poveznica između analize stanja i ciljeva i mjera) odnosno analize općeg okruženja od značaja za razvoj otoka;
- Ocjena intervencijske logike (odabir prioriteta i mjera u odnosu na razvojne probleme i potrebe):
 - ✓ Jesu li ciljevi postavljeni na logičan način, hijerarhija ciljeva te jasnoća očekivanih rezultata,
 - ✓ Jesu li predviđeni provedbeni mehanizmi (uključujući i administrativne kapacitete institucija nositelja provedbe PRIŽ) jasni, realni i dostatni,
 - ✓ Koji su potencijalni rizici uključeni i koji bi bili najprihvatljiviji načini upravljanja rizicima;
- Ocjena i prijedlog za optimizaciju mjerljivih pokazatelja ishoda provedbe PRIŽ;
- Ocjena sustava za provedbu i upravljanje PRIŽ;
- Ocjena komunikacijske strategije s pripadajućim akcijskom planom - vrednovanje komunikacijskih aktivnosti – posebnih ciljeva, usmjerenosti na različite ciljne skupine te alata za informiranje šire javnosti;
- Procjena kvalitete konzultacijskog procesa – ocjena sustava uključivanja svih relevantnih dionika (partnerske konzultacije) u odlučivanje tijekom izrade i provedbe PRIŽ; procjena kvalitete i opsega partnerskih konzultacija te stvaran doprinos dionika/partnera prilikom izrade PRIŽ;
- Ocjena sustava za praćenje i vrednovanje provedbe PRIŽ (metode prikupljanja i interpretacije podataka o pokazateljima).

Na kraju se izrađuje završno izvješće s detaljnim opisom aktivnosti, komentara i prijedloga za poboljšanjem po fazama izrade te konačnom ocjenom prethodnog vrednovanja.

Uz važeći pravni okvir za pripremu, praćenje i vrednovanje strateških planova u RH, stručni tim za vrednovanje primjenjivao je i smjernice Europske unije za provođenje vrednovanja¹ kao i dobre prakse u vrednovanju strateških planova unutar Europske unije.

3.2. Metodologija vrednovanja

Vrednovanje uključuje različite ciljane skupine dionika i prikupiti njihova gledišta, kao što je prikazano u dijagramu ispod:



Zahvaljujući umnožavanju gledišta za vrednovanje (s obzirom na kategorije sudionika), bit će moguće sagledati PRIŽ iz više perspektiva te na taj način artikulirati nalaze, zaključke i preporuke koji će biti ne samo provjerljivi, nego i objektivni te primjenjivi u daljnjem unaprjeđenju PRIŽ.

Odražavajući evaluacijska načela, metodologija vrednovanja zahtijeva korištenje kvantitativnih i kvalitativnih metoda kao alata koji se međusobno nadopunjuju.

Rad je podijeljen na sljedeće nizove aktivnosti:

- **Istraživanje sekundarnih izvora:** pregled relevantnih dokumenata i prikupljanje svih neophodnih informacija za vrednovanje te provedbu kvantitativnih i kvalitativnih analiza.

¹ Primjerice:

Guidance document on ex-ante evaluations

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/ex_ante_en.pdf;

Better Regulation Toolbox (Tools 43-52 on Evaluations) https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_hr, itd.

Istraživanje sekundarnih izvora bit će provedeno putem pregleda izvješća i podataka na razini programa.

- **Primarno prikupljanje podataka (terensko istraživanje):** provedba personaliziranih intervjua s relevantnim dionicima,
- **Sinteza nalaza:** analiza nalaza, potvrda uzročno-posljedičnih odnosa, nalazi i zaključci za sva pitanja za vrednovanje itd.

3.3. Pretpostavke i rizici

Identificirani su određeni rizici koji su vezani za predmet vrednovanja te metodologiju.

Metodologija za provedbu vrednovanja dobro će funkcionirati ukoliko se ostvare sljedeće **pretpostavke:**

- Kontakt podaci svih predviđenih dionika su dostupni stručnjacima za vrednovanje;
- Sudionici u intervjuima imaju stvaran interes za sudjelovanjem u vrednovanju PRIŽ;
- Sve potrebne informacije i dokumenti dostupni su projektnom timu.

Rezultati analize rizika predstavljani su u tablici ispod:

Rizici	Vjerojatnost	Učinak	Mjere ublažavanja
Poteškoće u prikupljanju relevantnih dokumenata i podataka	Niska	Jak	Rano identificiranje ključnih dokumenata te kontinuirane konzultacije s naručiteljem u početnoj fazi oko dostupnosti pojedinih dokumenata.
Kašnjenje s dostavom svih dijelova PRIŽ relevantnih za prethodno vrednovanje	Srednja	Jak	Kontinuirane konzultacije s Naručiteljem radi razumijevanja dinamike finalizacije svih dijelova PRIŽ
Ograničen broj sudionika u planiranim intervjuima	Srednja	Umjeren	Rano planiranje, jasne i motivirajuće upute, pozadinski dokumenti za intervju, manualni odabir kontakt podataka.

3.4. Plan rada i vremenski okvir

Radni plan vrednovanja slijedi aktivnosti i metode opisane u prethodnim poglavljima i u skladu je s ugovornim rokovima.

Faza	Početna faza	1. Privremeno izvješće	2. Privremeno izvješće	Konačno izvješće
Ključne aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza zatečenog stanja - Konzultacije s Naručiteljem - Definiranje pitanja za vrednovanje i metoda za prikupljanje i analizu kvalitativnih i kvantitativnih podataka 	<ul style="list-style-type: none"> - Provjera metodologije izrade Plan razvoja - Procjena kompletnosti osnovne i SWOT analize i preporuke za poboljšanje - Ocjena strateškog okvira (intervencijske logike) – prioriteti razvojnih politika, posebni ciljevi i pripadajući pokazatelji ishoda - Analiza usklađenosti s nacionalnim stateškim dokumentima 	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza strateškog okvira s naglaskom na odabir prioriteta, mjera i strateških projekata - Procjena kvalitete postupaka provedbe i financijskog plana, - Procjena provedbenih dokumenata - akcijskog plana i komunikacijske strategije 	<ul style="list-style-type: none"> - Daljnja analiza rezultata faze istraživanja - Ocjena sustava za provedbu i upravljanje Planom razvoja - Ocjena Komunikacijske strategije - Ocjena opsega i kvalitete konzultacijskih procesa - Triangulacija i sinteza svih dobivenih nalaza - Definiranje zaključaka i preporuka po svakom pitanju za vrednovanje - Rasprava o zaključcima i preporukama s Naručiteljem i Odborom za vrednovanje
Isporuke	Pisano Izvješće o metodologiji istraživanja kao dio 1. Faznog izvješća	1. privremeno izvješće o prethodnom vrednovanju PRIŽ	2. privremeno izvješće o prethodnom vrednovanju PRIŽ	Pisano izvješće i izlaganje o rezultatima istraživanja i analize te zaključcima; Završno Izvješće o provedbi postupka prethodnog vrednovanja PRIŽ
Krajnji rok	30.09.2021.	30.09.2021.	01.02.2022.	30.11.2023.

3.5. Pitanja za vrednovanje

U nastavku donosimo prijedlog metodologije i razrađena pitanja za vrednovanje, metode prikupljanja podataka i analize te izvore podataka.

Kriterij vrednovanja	Pitanje za vrednovanje	Metoda prikupljanja podataka	Metoda analize podataka	Izvori podataka
Važnost/ Relevantnost	<i>Pitanje za vrednovanje 1. Je li analiza stanja potpuna i ukazuje li jasno na ključne razvojne probleme, potrebe i potencijale?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Intervjui s predstavnicima radne skupine Intervjui s ostalim identificiranim dionicima	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike	Nacrt PRIŽ 2022.-2027. Prethodna Županijska razvojna strategija Istarske županije 2014.-2020. Pokazatelji ishoda Sektorske analize Nacionalna razvojna strategija do 2030.g. (analitičke podloge) Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti
	<i>Pitanje za vrednovanje 2. Je li strateški okvir jasno povezan s identificiranim potrebama?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Intervjui s predstavnicima radne skupine	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike	Nacrt PRIŽ 2022.-2027. Pokazatelji ishoda Sektorske analize Nacionalna razvojna strategija do 2030.g. (analitičke podloge) Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti
	<i>Pitanje za vrednovanje 3. Kako su se rezultati provedbe prošle</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka	Kvalitativna analiza Analiza intervencijske logike	Nacrt PRIŽ 2022.-2027.

	<i>strategije i naučene lekcije uzele u obzir prilikom programiranja PRIŽ 2021.-2027.?</i>	Intervjui s predstavnicima radne skupine Intervjui s ostalim identificiranim dionicima (npr. udruge)		Prethodna Županijska razvojna strategija Istarske županije 2014.-2020.
Djelotvornost/ Efektivnost	<i>Pitanje za vrednovanje 4. Jesu li svi ključni dionici uključeni u pripremu PRIŽ i na adekvatan način?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Intervjui s predstavnicima radne skupine Intervjui s ostalim identificiranim dionicima (npr. udruge)	Kvalitativna analiza	Nacrt PRIŽ 2022.-2027. Sektorske analize Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti
	<i>Pitanje za vrednovanje 5. Je li sustav za provedbu PRIŽ jasno i realno postavljen u odnosu na nadležnosti i provedbene kapacitete svih uključenih?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Intervjui s predstavnicima radne skupine Intervjui s ostalim identificiranim dionicima	Kvalitativna analiza Analiza intervencijske logike	Nacrt PRIŽ 2022.-2027.
	<i>Pitanje za vrednovanje 6. Predstavljaju li predložene mjere/aktivnosti/projekti najbolji način rješavanja razvojnih potreba županije?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Intervjui s predstavnicima radne skupine Intervjui s ostalim identificiranim dionicima	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike	Nacrt PRIŽ 2022.-2027. Sektorske analize Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti

Unutarnja usklađenost/ Konzistentnost	<i>Pitanje za vrednovanje 7. Jesu li prioriteti, posebni ciljevi i mjere postavljeni na logičan i usklađen način te omogućuju sinergije?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike Panel sa stručnjacima	Nacrt PRIŽ 2021.-2027. Sektorske analize Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti
	<i>Pitanje za vrednovanje 8. Jesu li predviđene cijane vrijednosti pokazatelja realistične u odnosu na alocirane resurse?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka Intervjui s predstavnicima radne skupine	Analiza pokazatelja Analiza intervencijske logike Statističke analize Panel sa stručnjacima	Nacrt PRIŽ 2022.-2027. Sektorske analize Ostali relevantni sektorski i teritorijalni dokumenti
Vanjska usklađenost/ Koherentnost	<i>Pitanje za vrednovanje 9. Kakva je usklađenost PRIŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030.g.?</i>	Istraživanje sekundarnih izvora podataka	Kvalitativna analiza	Nacrt PRIŽ 2022.-2027. NRS

4. Nalazi vezani za kriterije vrednovanja i pitanja za vrednovanje

4.1. Važnost/Relevantnost

Pitanje za vrednovanje 1. Je li analiza stanja potpuna i ukazuje li jasno na ključne razvojne probleme, potrebe i potencijale?

Uvidom u analizu stanja zaključeno je da nacrt PRIŽ detaljno pokriva sve teme koje su važne za razvoj županije te ju stoga možemo smatrati sveobuhvatnom. Analiza stanja obiluje kvantitativnim i kvalitativnim podacima koji cjelovito opisuju ključne aspekte županije.

U nastavku donosimo neke prijedloge za daljnje unaprjeđenje analiza stanja ili, alternativno, ako ne postoje određeni podaci ili informacije, preporučuje se da se one prikupe prije definiranja samog ulaganja, radi procjene optimalnog obuhvata i visine ulaganja.

Prethodno vrednovanje predložilo je da se, s obzirom na strateško usmjerenje na suočavanje s klimatskim promjenama (poveznica na *Posebni cilj 1.1.*), u analizi stanja doda osvrt na ključne probleme infrastrukture i definiranje potreba za daljnja ulaganja za suočavanje s posljedicama klimatskih promjena (npr. odvodnja i zelena infrastruktura radi sprječavanja poplava, navodnjavanje radi sprječavanja negativnih posljedica suša, protupožarni putevi i sl.). Navedena infrastruktura je većinom u nadležnosti jedinica lokalne samouprave no županija može poticati ovakva ulaganja.

Prijedlog je djelomično prihvaćen (odnosno prihvaćen je do one razine za koju su postojali neki objektivni podaci) te je nadopunjeno poglavlje o upravljanju vodama s nekim od ovih tema.

Poglavlje o institucionalnim kapacitetima daje detaljan opis institucionalnog okvira za razvoj županije, te je na preporuku tima za prethodno vrednovanje dodatno nadopunjen s osvrtom na trenutne probleme i potrebe u javnoj upravi, na koje bi se onda mogao nasloniti i *Posebni cilj 2.5. Stvaranje pametne uprave*).

Teme su vrlo kvalitetno opisane te se iz njih može zaključiti koji su ključni razvojni problemi i potrebe. Preporuka prethodnog vrednovanja je bila da svako poglavlje završava sa sažetkom ključnih razvojnih potreba i potencijala koji bi dali određenu završnu ocjenu stanja, što je i napravljano. No i bez tog sažetka nije narušena cjelovitost analiza stanja, posebice iz razloga što su ključne snage i slabosti vidljive i iz SWOT analize koja je jasno i logično naslanja na analizu stanja.

Ono što nedostaje u nekim dijelovima – npr. u poglavlju o ključnim sektorima poduzetništva te poljoprivredi i ribarstvu - malo je detaljniji **opis razvojnih trendova kroz proteklo razdoblje** (npr. u odnosu na stanje na početku izrade prethodne županijske razvojne strategije) koji bi ukazivali na eventualne promjene u ključnim sektorima kao i izazove s kojima se ti sektori susreću te potencijale za daljni rast. Na taj bi se način dobio vrijedan uvid u potrebe poduzetnika na koje bi županija mogla barem djelomično odgovoriti određenim svojim javnim politikama. Navedeni nedostatak je razumljiv jer u proteklom razdoblju nije bilo obveze

provoditi vrednovanja Županijske razvojne strategije pa je informacija o učincima i trendovima vezanima uz javne politike nedostupna. Svejedno se preporučuje da se one prikupe prije definiranja samog ulaganja, radi procjene optimalnog obuhvata i visine ulaganja.

Dodatan prijedlog je se izradi **zasebno poglavlje ili prilog PRIŽ koje bi se odnosio na pravednu tranziciju Istarske županije**, imajući u vidu da je Istarska županija jedina, uz Sisačko-moslavačku županiju, koja je prihvatljiv korisnik Fonda za pravednu tranziciju u Republici Hrvatskoj. U tom bi se poglavlju mogle opisati ključne industrije/postrojenja u županiji koje se nalaze pred izazovom dekarbonizacije te bi se mogao opisati/predvidjeti proces transformacije kao i potencijalni negativni učinci restrukturiranja ili čak zatvaranja tih postrojenja (npr. TE Plomin, cementare u Koromačnom i Puli, kemijska industrija i sl.). Ovakav pristup bio bi kvalitetna podloga za određivanje javnih ulaganja u smanjenje potencijalnih negativnih učinaka ove tranzicije i dobar „lobistički alat“ za županiju za privlačenje značajnih sredstava iz Fonda za pravednu tranziciju. Poglavlje se može nadopuniti i s opisom budućeg razvojnog scenarija istarskog gospodarstva koje će se transformirati u zeleno i digitalno gospodarstvo, uzimajući u obzir sve regionalne specifičnosti i potencijale. Na ovakav opis bi se onda optimalno vezao *Posebni cilj 3.1. Stare industrije i nove prilike: digitalna i zelena tranzicija*, ali i drugi posebni ciljevi koji se tiču obrazovanja, zapošljavanja, prometa, kulture i sl.

Prijedlog je djelomično prihvaćen spominjanjem pravedne tranzicije u institucionalnom okruženju Istarske županije, poglavlju o zaštiti i energtskim sustavima (poveznica s TE Plomin) no zaključeno je da se strateška podloga za korištenje ovog fonda za Istarsku županiju nalazi unutar Inergiranog teritorijalnog programa 2021.-2027. te da nije potrebno zasebno ovu temu obrađivati i kroz PRIŽ.

SWOT analiza je također sveobuhvatna i obrađuje sve teme iz analize stanja. Gdje god je bilo moguće, SWOT analiza je obogaćena i kvantitativnim pokazateljima. Kao takva predstavlja vrlo kvalitetnu podlogu za definiranje intervencijske logike odnosno strateškog okvira Plana razvoja koji bi odgovorio na razvojne potrebe i iskoristio razvojne potencijale.

Prethodno vrednovanje ukazalo je da preglednost SWOT analize i njena povezanost s analizom stanja donekle može biti unaprijeđena ukoliko bi se primijenili isti nazivi poglavlja SWOT-a kao i u analizi stanja. Dodatno, ukoliko bi se analiza stanja proširila s predloženim temama pravedne tranzicije, suočavanja s klimatskim promjenama i jačanja administrativnih kapaciteta javne uprave, povezane izjave bi trebalo dopuniti i u SWOT-u. Navedene preporuke su usvojene u zadnjoj dostupnoj verziji PRIŽ.

Pitanje za vrednovanje 2. Je li strateški okvir jasno povezan s identificiranim potrebama?

Prethodno vrednovanje je utvrdilo da postoji logična povezanost između analize stanja, SWOT analize i strateškog okvira (prioriteta razvojnih politika, posebnih ciljeva i pripadajućih pokazatelja ishoda).

Za praćenje intervencijske logike su **nazivi poglavlja u analizi stanja, SWOT analizi te strateškom okviru jasnije povezani.**

Odabir pokazatelja donekle je ograničen obvezom za primjenu pokazatelje iz službene biblioteke pokazatelja no smatramo da je izrađivač odabrao optimalne pokazatelje ishoda za predložene posebne ciljeve.

Definiranje pokazatelja ishoda regulirano je zakonskim okvirom za strateško planiranje i mora biti povezano s uspostavljenom bibliotekom pokazatelja koja je razvijena u procesu pripreme NRS i koja se oslanja na službenu statistiku koja se vodi za različite administrativno-teritorijalne cjeline. Konkretno to znači da su vrijednosti mnogih pokazatelja lako dostupne na nacionalnoj razini (NUTS-1) ili razini statističke regije (NUTS-2 razini), no teže dostupne ili nedostupne na županijskoj razini. (NUTS-3 razina).

Nastavno na rečeno, tim za prethodno vrednovanje je ustvrdio da su, uzimajući u obzir sve administrativne poteškoće, pokazatelji ishoda odabrani na najprikladniji način i jasno su povezani s posebnim ciljevima. Bez obzira na rečeno, sustav tih pokazatelja (odnosno „lakoća“ njihovih prikupljanja) treba se tek testirati u stvarnosti.

Pitanje za vrednovanje 3. Kako su se rezultati provedbe prošle strategije i naučene lekcije uzele u obzir prilikom programiranja PRIŽ?

U PRIŽ na žalost nema zasebnog poglavlja u kojemu bi se opisivalo iskustvo i naučene lekcije kroz provedbu prethodnih generacija razvojnih strategija. Navedeno je i rezultat promjene institucionalnog okvira za strateško planiranje u Istarskoj županije te je ulogu koordinatora izrade i provedbe županijskih strateških planova od Istarske razvojne agencije, preuzela Javna ustanova Regionalni koordinatorski centar Istarske županije za europske programe i fondove. No Istarska razvojna agencija je i dalje vrlo aktivan član glavnog tima za izradu PRIŽ.

Tim za vrednovanje zapaža kontinuitet dostupnosti dovoljnih administrativnih i stručnih kapaciteta za izradu kvalitetnog plana razvoja. Dodatno treba napomenuti da je značajan broj predstavnika radne skupine te partnerskog vijeća već sudjelovao u strateškom planiranju županijske razvojne strategije, što govori o očuvanju institucionalne memorije i stečenog iskustva.

Kroz individualne razgovore s članovima radne skupine, tim za prethodno vrednovanje dobio je dodatnu potvrdu u njihove stručnosti i detaljnog poznavanja situacije na terenu, ključnih snaga, slabosti te mogućih izazova u budućim aktivnostima.

Tim za vrednovanje utvrdio je da je i kod planiranja financijskog okvira za PRIŽ u velikoj mjeri uzeto u obzir iskustvo iz prethodne provedbe županijske razvojne strategije i razvojnih projekata. Financijski okvir detaljno će biti razrađen po mjerama i projektima u Provedbenom programu IŽ, koji će se ažurirati na godišnjoj osnovi.

4.2. Djelotvornost/efektivnost

Pitanje za vrednovanje 4. Jesu li svi ključni dionici uključeni u pripremu PRIŽ i na adekvatan način?

Tijekom izrade PRIŽ provedene su sljedeće aktivnosti vezane za konzultacije s dionicima i članovima osnovanih radnih tijela:

- prikupljanje podataka za izradu analize stanja Plana razvoja od jedinica lokalne samouprave s područja Istarske županije, obrazovnih i znanstveno – istraživačkih institucija, Turističke zajednice Istarske županije, HZMO-a Područni ured Pula;
- organizacija i provedba pet radionica tematskih podskupina posvećenih analizi stanja te definiranju SWOT analize i razvojnih potreba;
- organizacija i održavanje sastanka Radne skupine za izradu Plana razvoja posvećenog definiranju strateškog okvira;
- priprema i održavanje sastanka Glavnog tima za izradu Plana razvoja;
- održavanje tematskih sastanaka s članovima Radne skupine i drugim relevantnim dionicima.

Glavni županijski tim koji usmjerava izradu PRIŽ sastoji se od predstavnika Istarske županije, Istarske razvojne agencije IDA d.o.o. te Javne ustanove Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove.

Radna skupina podijeljena je u pet tematskih pod-skupina, kako bi se omogućila kvalitetna rasprava o pojedinim temama:

- Gospodarstvo i tržište rada,
- Demografija i zdravstvo,
- Infrastruktura,
- Obrazovanje, znanost, kultura i sport,
- Okoliš, priroda i prostorno uređenje.

U svakoj tematskoj pod-skupini članovi dolaze iz svih relevantnih institucija: Istarska županija, upravni odjeli pojedinih gradova i općina, razvojne agencije – IDA, AZRRI, IRTA, IRENA, obrtnička komora, razvojno-istraživačke institucije (npr. Insitut za poljoprivredu i turizam), predstavi LAG-ova, sveučilišta, svih relevantnih javnih poduzeća (lokalnih, županijskih i nacionalnih koji djeluju na području županije), lučke uprave, Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva u Istarskoj županiji.

Partnersko vijeće također ima važnu savjetodavnu ulogu prilikom kreiranja PRIŽ. Službeno je osnovano u srpnju 2021. godine, a članstvo je revidirano u siječnju 2023. godine, a sastoji se od župana, regionalnog koordinatora, IDA d.o.o., gradonačelnika svih istarskih gradova (10), predstavnika 3 istarske općine, HGK – županijska komora Pula, obrtničke komora, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – PU Pula, Sveučilišta u Puli, Zavoda za prostorno uređenje IŽ, Istarskog vodozaštitnog sustava d.o.o., Opće bolnica Pula, Zavoda za javno zdravstvo IŽ, Policijske uprave istarske, Vatrogasne zajednice IŽ, Sportske zajednice IŽ, Turističke zajednice IŽ, Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva, JU Natura Histrica, predstavnika sindikata, Hrvatske udruge poslodavaca – regionalni ured u Rijeci, Savjeta mladih IŽ, Istarskih domova zdravlja, Kaštijun d.o.o. za gospodarenje otpadom.

Pregledom članstva ustanovljeno je da su zastupljeni sve relevantni dionici, sukladno najboljoj europskoj praksi utemeljenoj na Europskom Kodeksu za postupanje s partnerima²: predstavnici lokalne i regionalne samouprave, obrazovnih institucija, poslovnog sektora,

² European Code of Conduct on Partnership, kao dio regulative za korištenje EU fondova: European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, *The European code of conduct on partnership in the framework of the European structural and investment funds*, Publications Office, 2014, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/49637>

civilnog društva te drugih društveno-gospodarskih partnera (sindikati, poduzetničke potporne institucije, javne ustanove i dr.)

Prva osnivačka sjednica Partnerskog vijeća održana je 13. ožujka 2023. godine na kojoj je predstavljen cjelovit nacrt Plana razvoja Istarske županije 2022.-2027., cjelovita analiza stanja te prijedlog strateških projekata. Nakon održane sjednice, članovi su imali prilike dostaviti pisane komentare i sugestije na predstavljene dokumente. Svi pristigli komentari su u konačnici i usvojeni.

Druga sjednica Partnerskog vijeća održana je 20. studenoga 2023. godine. Na njoj je predstavljen cjelokupni proces izrade te konačni nacrt PRIŽ, otvorena je rasprava oko konačnog nacrta PRIŽ te je posebno iskazana zahvala svim članovima Partnerskog vijeća na aktivnom sudjelovanju i davanju komentara i sugestija za unaprjeđenje PRIŽ. **Partnersko vijeće usvojilo je Odluku o davanju prethodnog pozitivnog mišljenja na Nacrt Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. godine.**

Nastavno na gore navedeno, **tim za prethodno vrednovanje utvrđuje da su zaista sve relevantne institucije uključene u pripremu PRIŽ te da kroz rad radne skupine odnosno partnerskog vijeća imaju priliku dati svoj doprinos.** Na Istarskoj županiji i regionalnom koordinatorskom ostaje odgovornost da osigura da se svi navedeni dionici i aktivno uključe u rasprave te da se aktivnost nastavi i u periodu provedbe PRIŽ.

Dodatni alat za konzultacije je savjetovanje sa zainteresiranom javnošću te javna rasprava o konačnom nacrtu PRIŽ te pripadajućoj Strateškoj studiji utjecaja na okoliš, koje je održano u periodu od 28. rujna 2023. do 27. listopada 2023. godine. Javno izlaganje o Strateškoj studiji utjecaja na okoliš i Nacrtu Plana razvoja održano je u Spomen domu u Pazinu – Dvorana Istra, dana 17. listopada 2023. godine, uz učešće predstavnika Istarske županije, javne ustanove Regionalni koordinatorski centar Istarske županije za europske programe i fondove, ovlaštenika izrade Strateške studije utjecaja na okoliš te predstavnika zainteresirane javnosti. Pristigle su primjedbe od strane jedinica lokalne samouprave te je kroz izvješće o provedenom savjetovanju dan jasan pregled usvojenih komentara odnosno komentara koji nisu usvojeni. Za njih je dano posebno objašnjenje razloga neprihvatanja. Kroz javnu raspravu pristigli su dodatni komentari i sugestije za nadopunom od strane javnih ustanova, tijela državne uprave te javnih poduzeća, od kojih je većina prihvaćena. Izvješće o provedenom savjetovanju s javnošću objavljeno je na mrežnim stranicama Istarske županije, dok će Izvješće o provedenoj javnoj raspravi biti objavljeno u najkraćem mogućem roku.

Kod donošenja Teritorijalne strategije razvoja otoka Istarske županije, koja je prilog PRIŽ, Župan Istarske županije usvojio Odluku o uspostavi i imenovanju članova **Radne skupine/otočnog partnerstva za izradu Teritorijalne strategije razvoja otoka Istarske županije.** Ovo tijelo broji 20 članova koji predstavljaju županijsku upravu i institucije, jedinice lokalne samouprave, javne ustanove, znanstvenu zajednicu, gospodarske subjekte te civilno društvo³

Pored članova Radne skupine/otočnog partnerstva, u postupku izrade Teritorijalne strategije sudjelovao je veliki broj dionika.

Nakon usvajanja PRIŽ, daljnje konzultacijske aktivnosti osigurat će se i kroz provedbu Komunikacijske strategije koja je sastavni dio PRIŽ, predviđaju se kontinuirane komunikacijske

³ Popis članova dostupan je na poveznici: [broj07-od-27-03-2023.pdf \(istra-istria.hr\)](#)

aktivnosti i jasne komunikacijske poruke vezane uz prioritete i posebne ciljeve PRIŽ, prema sljedećim identificiranim ciljanim skupinama:

- šira javnost (građani) čija informiranost o postupku izrade i provedbe Plana razvoja Istarske županije osigurava transparentnost te jača svijest građana o važnosti aktivnog sudjelovanja u kreiranju javnih politika i pozitivnim učincima provedbe regionalnih strateških dokumenata na njihov svakodnevni život;
- donositelji odluka na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini koji svojim djelovanjem izravno utječu na sadržaj i provedbu politike regionalnog razvoja;
- osobe neposredno zadužene za provedbu postupka izrade Plana razvoja Istarske županije (članovi Partnerskog vijeća, Glavnog županijskog tima i Radne skupine, zaduženi službenici upravnih tijela Istarske županije i djelatnici javne ustanove „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove“;
- upravna tijela Istarske županije, jedinice lokalne samouprave i javnopravna tijela s područja županije
- gospodarski subjekti, gospodarska udruženja i komore, obrazovne i znanstvene institucije, razvojne agencije i organizacije civilnog društva s područja Istarske županije, koje je nužno kontinuirano informirati i aktivno uključiti u postupak izrade i provedbe Plana razvoja Istarske županije, kako bi u okviru njegovih ciljeva, prioriteta i mjera mogli realizirati svoje razvojne programe i projekte;
- mediji koji promiču svijest građana o važnosti strateškog planiranja i provedbe kljunih strateških dokumenata u cilju daljnjeg ravnomjernog i održivog razvoja Istarske županije te optimalnog korištenja njezinih razvojnih potencijala.

Pitanje za vrednovanje 5. Je li sustav za provedbu PRIŽ jasno i realno postavljen u odnosu na nadležnosti i provedbene kapacitete svih uključenih?

Okvir za praćenje i vrednovanje naslanja se na zakonski okvir za strateško planiranje i upravljanje razvojem koji je propisan od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Iz navedenog zakonskog okvira jasne su nadležnosti županije kao jedinice područne (regionalne) samouprave te regionalnog koordinatora.

Tijekom provedbe PRIŽ preporuča se pojasniti konkretne nadležnosti za provedbu i praćenje pokazatelja za svaku od predviđenih mjera. Navedeno je važno i iz razloga što su mnoge mjere dio integrirane razvojne politike županije pa je stoga maksimiziranje pozitivnih učinaka i stvaranje sinergija moguće jedino uz dobru koordinaciju i jasno postavljene uloge i odgovornosti svih sudionika.

Navedene uloge u provedbi mogu biti i prilagodljive i mijenjati se tijekom provedbe, ovisno o stvarnom administrativnim i provedbenim kapacitetima kojima pojedina tijela/dionici raspoložu. Stoga je potrebno navedene kapacitete pratiti i usklađivati tijekom cijelog razdoblja provedbe PRIŽ.

Pitanje za vrednovanje 6. Predstavljaju li predložene mjere/aktivnosti/projekti najbolji način rješavanja razvojnih potreba županije?

Temeljem uvida u sve predviđene mjere razvidna je jasna intervencijska logika na način da su mjere povezane s identificiranim potrebama te niti jedna potreba nije „nepokrivena“ obuhvatom mjera.

Odabir mjera rezultat je intenzivnih rasprava unutar radne skupine te će u konačnici biti usuglašen s predstavnicima partnerskog vijeća te je stoga rezultat intenzivnih partnerskih konzultacija i rasprava s različitim interesnim skupinama kako bi se napravio optimalan dizajn strateškog okvira.

Na konačan odabir strateških projekata utječe ne samo prioritizacija temeljena na razvojnim potrebama nego i stupanj spremnosti projekta, identificirani izvori financiranja te široka podrška svih razvojnih dionika.

Odabrani strateški projekti ujednačeno adresiraju ključne potrebe vezane uz energetska tranziciju, odgovorno upravljanje okolišem, održiv promet, kapacitete za upravljanje razvojem, obrazovanje, sport, prostorni razvoj, socijalnu uključenost, digitalnu i zelenu tranziciju, poduzetništvo i inovacije, održivi turizam, poljoprivredu te pitanja identiteta i baštine.

Predlažemo da se tijekom provedbe PRIŽ kod razrade projektne dokumentacije svakako posebna pozornost posveti izradi kvalitetnih studija izvodljivosti, analiza potreba, analiza opcija i ostalih važnih aspekata analize troškova i koristi javnih ulaganja, a kako bi se osiguralo da se provedu izvedivi i održivi projekti s maksimalnim pozitivnim razvojnim učinkom.

4.3. Unutarnja usklađenost/konzistentnost

Pitanje za vrednovanje 7. Jesu li prioriteti, posebni ciljevi, mjere i aktivnosti postavljeni na logičan i usklađen način te omogućuju sinergije?

U opisu strateškog okvira PRIŽ opisane su četiri ključne javne politike županije u razdoblju do 2027. godine i pripadajuća područja intervencije:

- Zelena i povezana regija,
- Pametna regija znanja prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključenosti,
- Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti,
- Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta.

Za svaki prioritet javne politike određeno je od 2 do 6 posebnih ciljeva. Za svaki posebni cilj predviđeno je od 3 do 8 mjera. Opis posebnih ciljeva te odabrane mjere jasno odgovaraju na razvojne potrebe identificirane u analizi stanja i SWOT analizi.

Radi se o vrlo intergiranim politikama koje će se ostvarivati kroz pojedine mjere, ali još važnije, kroz kombinaciju različitih mjera. Način na koje su mjere postavljene u PRIŽ svakako omogućava tu usklađenost i sinergije no ključna će biti koordinacija provedbe i praćenje kako pojedine mjere doprinoste ciljanim vrijednostima pokazatelja ishoda.

Nastavno na gore navedeno, potrebno je učinkovito postaviti ovakav intergirani sustav praćenja uspješnosti provedbe i raditi potrebne prilagodbe u tijeku. Ukoliko se vidi da se sadržaj pojedinih mjera bude preklapao, predlaže se spajanje određenih srodnih mjera, radi učinkovitijeg praćenja provedbe PRIŽ.

Primjerice, tijekom provedbe PRIŽ, a ovisno o konkretnim investicijskim projektima, može se ukazati na potrebu povezivanja slijedećih mjera:

- 1.1.3. Smanjenje emisije stakleničkih plinova te poboljšanje kvalitete zraka mogla bi biti dio mjere 1.1.1. Poticanje energetske učinkovitosti i korištenje energije iz OIE;
- 1.2.7 Unaprjeđenje mobilnosti, sigurnosti i održivosti prometnog povezivanja mogla bi biti horizontalna aktivnost unutar mjera 1.2.1. – 1.2.4.;
- 1.5.3. Funkcionalno povezivanje komunalnih usluga i sustava te javnih poduzeća može se spojiti s posebnim ciljem 2.4. Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem;
- Mjera 1.6. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite također može biti dio posebnog cilja 2.4. (da se izbjegne zaseban posebni cilj sa samo jednom mjerom);
- 2.1.6. Razvoj regionalnih centara kompetentnosti u srednješkolskom obrazovanju može se uključiti u mjeru 2.3.1. Uvođenje novih i modernizacija postojećih curriculumuma u srednjim školama usklađenih s potrebama tržišta rada;
- 2.2.1. Uvođenje i korištenje novih tehnologija u prevenciji, ranom otkrivanju, liječenju i rehabilitaciji bi mogla se uključiti u mjeru 2.2.6. Unaprjeđenje programa prevencije i ranog otkrivanja bolesti;
- 3.2.1. Osnaživanje israživačke, inovacijske i tehnološke infrastrukture i kapaciteta poduzetničkog sektora bi mogla uključivati i mjeru 3.2.4. Unaprjeđenje poduzetničkog okruženja.

Navedeno predstavlja samo primjere potencijalnih povezivanja koji se moraju provjeriti na temelju sadržaja budućih konkretnih investicijskih projekata.

Positivno je da PRIŽ predviđa vrednovanje tijekom provedbe (na sredini razdoblja provedbe) koje će ukazati na stupanj ove usklađenosti i dati prepruke za bolju djelotvornost i učinkovitost.

Pitanje za vrednovanje 8. Jesu li predviđene ciljane vrijednosti pokazatelja realistične u odnosu na alocirane resurse?

Prema konačnom nacrtu PRIŽ na temelju kojih se izradilo ovo konačno Izvješće o prethodnom vrednovanju, tim za vrednovanje može zaključiti da postavljene ciljane vrijednosti pokazatelja ishoda u zadanom vremenskom periodu odgovaraju stvarnim mogućnostima županije odnosno njenih konačključnih razvojnih dionika.

Konačan odabir pokazatelja te postavljanje ciljanih vrijednosti rezultat je intenzivnih rasprava unutar Glavnog tima te je utemeljen na doprinosima dionika kroz sastanke Parterskog vijeća, javno savjetovanje te komentare Koordinacijskog tijela (Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije).

Kod provedbe vrednovanja tijekom provedbe PRIŽ, potrebno je analizirati županijsku bazu projekata te konačni obuhvat županijskih strateških projekata kako bi se napravila dodatna

provjera prikladnosti definiranih ciljanih vrijednosti pokazatelja ishoda. Dodatna provjera izvršit će se i usporedbom financijskog okvira na razini pojedinog posebnog cilja i mjere, a koji je sastavni dio Provedbenog programa IŽ.

4.4. Vanjska usklađenost/koherentnost

Pitanje za vrednovanje 9. Kakva je usklađenost PRIŽ s NRS?

Sukladno zakonskom okviru za strateško planiranje, PRIŽ je u potpunosti usklađen s NRS, što je vidljivo u samoj intervencijskoj logici i povezanosti posebnih ciljeva s razvojnim smjerom NRS (prikazanoj vrlo pregledno tablično na kraju poglavlja o strateškom okviru.

Svi prioriteti javnih politika i posebni ciljevi imaju jasnu poveznicu s NRS.

Pokazatelji ishoda povezani su sa službenom bibliotekom pokazatelja koja je izrađena u okviru pripreme NRS te doprinose pokazateljima učinka provedbe NRS. Pregled povezanih pokazatelja dana je u tablici u nastavku teksta.

Pokazatelj učinka NRS-a 2030.	Naziv posebnog cilja PRIŽ	Pokazatelj ishoda
Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	Posebni cilj 1.1. Energetska tranzicija i suočavanje s posljedicama klimatskih promjena	OI.02.11.44 Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon
Indeks globalne konkurentnosti (GCI), „Infrastruktura“	Posebni cilj 1.2. Održivo prometno i komunikacijsko i povezivanje	OI.02.11.13 Duljina autocesta i e-cesta
Emisije stakleničkih plinova (bazna godina – 1990.)	Posebni cilj 1.3. Strateški i održivi pristup prostornom razvoju	OI.02.13.18 Broj gradova i sela s povećanjem/smanjenjem stanovništva

Emisije stakleničkih plinova (bazna godina – 1990.)	Posebni cilj 1.4. Odgovorno upravljanje okolišem i prirodom	OI.02.6.46 Područje Natura 2000 područja pod obvezama zaštite, održavanja i obnove
Stopa recikliranja komunalnog otpada	Posebni cilj 1.5. Jačanje komunalne infrastrukture i usluga (gospodarenje otpadom, vodoopskrba i odvodnja)	OI.02.6.18 Stupanj recikliranja komunalnog otpada
		OI.02.6.17 Komunalni otpad prema postupcima gospodarenja otpadom
BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	Posebni cilj 1.6. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima	OI.02.10.34 Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku
		OI.02.10.33 Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika
Obuhvat djece od 4 godine do početka obaveznog obrazovanja (predškolski odgoj)	Posebni cilj 2.1. Osiguranje visokih standarda i dostupnosti obrazovanja	OI.02.2.47 Obuhvat djece od 4 godine do početka obaveznog obrazovanja (predškolski odgoj)
		OI.02.2.59 Udio učenika korisnika centara kompetencija, u ukupnom broju učenika

Očekivani broj godina zdravog života	Posebni cilj 2.2. Vitalno stanovništvo kroz kvalitetnije zdravstvene usluge i sport	OI.02.5.06 Stopa smrtnosti dojenčadi (na 1.000 živorođenih)
		OI.02.5.04 Gustoća liječnika (na 10.000 stanovnika)
		OI.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1.000 stanovnika
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Posebni cilj 2.3. Veća uključenost i socijalna osjetljivost društva	OI.02.3.63 Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S po stanovniku
		OI.02.3.70 Broj domova za starije osobe
DESI indeks gospodarske i društvene digitalizacije	Posebni cilj 2.4. Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem	OI.02.14.54 Ukupni proračunski prihodi poslovanja Istarske županije, po stanovniku
Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku (omjer BDP-a po stanovniku ZG (najrazvijenija županija) u odnosu na VPŽ (najmanje razvijena županija)		
Regionalni indeks konkurentnosti (EU)*		
BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	Posebni cilj 3.1. Digitalna i zelena transformacija gospodarstva	OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane
Indeks globalne konkurentnosti (GCI)		
Vrijednost izvoza roba i usluga, u % BDP-a		
Udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u	Posebni cilj 3.2. Poduzetništvo temeljeno na istraživanju i inovacijama	OI.02.4.27 Bruto investicije u intelektualnu imovinu
Europska ljestvica uspjeha u inoviranju		

BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	Posebni cilj 3.3. Održivi turizam temeljen na kvaliteti usluge i autentičnim sadržajima	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte
Indeks globalne konkurentnosti (GCI)		
Vrijednost izvoza roba i usluga, u % BDP-a		OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima
Produktivnost rada u poljoprivredi	Posebni cilj 3.4. Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, akvakulture i vodnog gospodarstva	OI.02.12.01 Površina obradivog zemljišta opremljenog za navodnjavanje
PISA - Program međunarodne procjene znanja i vještina učenika	Posebni cilj 4.1. Potpora očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta	OI.02.2.58 Rashodi za odgojno - obrazovni sustav JLP(R)S po stanovniku (provedba projekta zavičajne nastave)
Regionalni indeks konkurentnosti (EU)*		
BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	Posebni cilj 4.2. Razvoj kulturnog sektora, te jačanje kulturnog identiteta, baštine i tradicije	OI.02.8.48 Rashodi za kulturu Istarske županije po stanovniku
Indeks globalne konkurentnosti (GCI)		OI.02.13.29 Broj aktivnih udruga na području županije

Zaključujemo stoga da je **trenutna usklađenost PRIŽ s NRS potpuna.**

Tijekom izrade prvog privremenog izvješća o prethodnom vrednovanju PRIŽ identificirane su određene teme iz NRS koje nisu obrađene kroz PRIŽ. Iako je posve legitimno da županije nemaju sve iste potrebe niti prioritete razvoja, predloženo je da se još jednom proanalizira ima li Istarska županija određene razvojne potrebe koje se tiču slijedećeg (a koje nisu uključene u trenutni nacrt strateškog okvira):

- ✓ Borba protiv korupcije;
- ✓ Zaštita dostojanstva hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata;
- ✓ Jačanje povezanosti s iseljeništvom;
- ✓ Borba protiv ekstremizma;
- ✓ Razvoj pomorskog prometa;
- ✓ Razvoj zračnog prometa;
- ✓ Razvoj pametnih i održivih otoka.

Od navedenog je usvojen prijedlog uključivanja mjera koje se tiču razvoja pomorskog i zračnog prometa, a razvoj pametnih i održivih otoka opisan je u okviru zasebnog strateškog dokumenta – **Teritorijalne strategija razvoja otoka Istarske županije** (koja je dodatak PRIŽ).

Ova strategija predviđa 3 ključne operacije koje će se provesti kroz 6 mjera. Svaka operacija posve je usklađena s prioritetima Nacionalnog plana razvoja otoka (NPRO):

Operacija	Mjere	Usklađenost s NPRO
Održivo upravljanje, očuvanje i valorizacija otočnog prostora uz prometnu integritet	1.1. Jačanje zaštite okoliša i prirode, upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže te valorizacija prirodne baštine 1.2. Poboljšanje pomorskog prometa i infrastrukture 1.3. Podupiranje i razvoj selektivnih/posebnih oblika turizma	Posebni cilj 3.1. Povećanje dostupnosti komunalne infrastrukture i unapređenje sustava održivog gospodarenja otpadom Posebni cilj 4.2. Poboljšanje otočne povezanost
Valorizacija kulturne baštine na otocima	2.1. Razvoj turističke infrastrukture i poticanje razvoja investicija veće dodane vrijednosti 2.2. Očuvanje nematerijalne baštine, obnova materijalne baštine te njihova valorizacija i prezentacija	Posebni cilj 3.4. Održivo korištenje i revitalizacija ukupnog otočnog prostora, kulturne baštine i otočnog identiteta
Poticanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije na otocima	3.1. Poticanje energetske učinkovitosti i korištenje energije iz OIE	Posebni cilj 3.2. Razvoj i poticanje izgradnje sustava obnovljivih izvora energije, uporabe čiste energije i energetske učinkovitosti

5. Zaključci i preporuke

U ovom poglavlju donosimo sažeti pregled ključnih zaključaka i preporuka prethodnog vrednovanja, prema svakom pojedinom kriteriju za vrednovanje. Detaljnija pojašnjenja svakog od zaključaka i preporuka nalazi se u poglavlju 4. u opisu nalaza za svako od pitanja za vrednovanje.

Kriterij za vredovanje	Zaključak	Preporuke
<p>Relevantnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza stanja vrlo kvalitetno pokriva sve ključne teme za razvoj županije i definira razvojne probleme i potencijale - SWOT analiza je svaobuhvatna i pokriva sve teme iz analize stanja te je obogaćena kvantitativnim pokazateljima - Tim za vrednovanje utvrdio je da je i kod planiranja financijskog okvira za PRIŽ u velikoj mjeri uzeto u obzir iskustvo iz prethodne provedbe županijske razvojne strategije i razvojnih projekata. 	<ul style="list-style-type: none"> - U analizi stanja bi se mogao dodati osvrt na ključne probleme infrastrukture i definiranje potreba za daljnja ulaganja za suočavanje s posljedicama klimatskih promjena (npr. odvodnja i zelena infrastruktura radi sprječavanja poplava, navodnjavanje radi sprječavanja negativnih posljedica suša, protupožarni putevi i sl.). - U poglavlju o ključnim sektorima poduzetništva te poljoprivredi i ribarstvu moguće je dodati opis razvojnih trendova kroz proteklo razdoblje (npr. u odnosu na stanje na početku izrade prethodne županijske razvojne strategije) koji bi ukazivali na eventualne promjene u ključnim sektorima kao i izazove s kojima se ti sektori susreću te potencijale za daljni rast. Na taj bi se način

		<p>dobio vrijedan uvid u potrebe poduzetnika na koje bi županija mogla barem djelomično odgovoriti određenim svojim javnim politikama.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predlaže se izrada zasebnog poglavlja ili priloga PRIŽ koje bi se odnosio na pravednu tranziciju Istarske županije, imajući u vidu da je Istarska županija prihvatljiv korisnik Fonda za pravednu tranziciju u Republici Hrvatskoj. U tom bi se poglavlju mogle opisati ključne industrije/postrojenja u županiji koje se nalaze pred izazovom dekarbonizacije te bi se mogao opisati/predvidjeti proces transformacije kao i potencijalni negativni učinci restrukturiranja ili čak zatvaranja tih postrojenja (npr. TE Plomin, cementare u Koromačnom i Puli, kemijska industrija i sl.).
<p>Djelotvornost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sve relevantne institucije uključne u pripremu PRIŽ te da kroz rad radne skupine odnosno partnerskog vijeća imaju priliku dati svoj doprinos - Okvir za praćenje i vrednovanje naslanja se 	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurati provedbu komunikacijske strategije kako bi svi važni dionici bili uključeni i u fazi provedbe PRIŽ - Tijekom provedbe PRIŽ preporuča se pojasniti

	<p>na zakonski okvir za strateško planiranje i upravljanje razvojem koji je propisan od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Za sve predviđene mjere razvidna je jasna intervencijska logika na način da su mjere povezane s identificiranim potrebama te niti jedna potreba nije „nepokrivena“ obuhvatom mjera. - Vidljiv je odabir strateških projekata koji ujednačeno adresiraju ključne potrebe vezane uz energetska tranziciju, odgovorno upravljanje okolišem, održiv promet, kapacitete za upravljanje razvojem, obrazovanje, sport, prostorni razvoj, socijalnu uključenost, digitalnu i zelenu tranziciju, poduzetništvo i inovacije, održivi turizam, poljoprivredu te pitanja identiteta i baštine. 	<p>konkretnu nadležnost za provedbu i praćenje pokazatelja za svaku od predviđenih mjera. Navedene uloge u provedbi mogu biti i prilagodljive i mijenjati se tijekom provedbe, ovisno o stvarnom administrativnim i provedbenim kapacitetima.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predlaže se da se tijekom provedbe PRIŽ kod razrade projektne dokumentacije svakako posebna pozornost posveti izradi kvalitetnih studija izvodljivosti, analiza potreba, analiza opcija i ostalih važnih aspekata analize troškova i koristi javnih ulaganja, a kako bi se osiguralo da se provedu izvedivi i održivi projekti s maksimalnim pozitivnim razvojnim učinkom.
<p>Unutarnja usklađenost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Definiranje prioriteta javnih politika te posebnih ciljeva proizlazi iz analize stanja te je razvidna intervencijska logika. Opis posebnih ciljeva te odabrane mjere jasno odgovaraju na razvojne potrebe 	<ul style="list-style-type: none"> - Ukoliko se vidi da se sadržaj pojedinih mjera bude preklapao, predlaže se spajanje određenih srodnih mjera, radi učinkovitijeg praćenja provedbe PRIŽ. Moguće je povezivanje slijedećih mjera:

	<p>identificirane u analizi stanja i SWOT analizi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Način na koje su mjere postavljene u PRIŽ svakako omogućava tu usklađenost i sinergije no ključna će biti koordinacija provedbe i praćenje kako pojedine mjere doprinose ciljanim vrijednostima pokazatelja ishoda. - Postavljene ciljne vrijednosti pokazatelja ishoda u zadanom vremenskom periodu odgovaraju stvarnim mogućnostima županije odnosno njenih ključnih razvojnih dionika. 	<p>1.1.3. Smanjenje emisije stakleničkih plinova te poboljšanje kvalitete zraka mogla bi biti dio mjere</p> <p>1.1.1. Poticanje energetske učinkovitosti i korištenje energije iz OIE;</p> <p>1.2.7 Unprjeđenje mobilnosti, sigurnosti i održivosti prometnog povezivanja mogla bi biti horizontalna aktivnost unutar mjera 1.2.1. – 1.2.4.;</p> <p>1.5.3. Funkcionalno povezivanje komunalnih usluga i sustava te javnih poduzeća može se spojiti s posebnim ciljem 2.4. Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem;</p> <p>Mjera 1.6. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite također može biti dio posebnog cilja 2.4. (da se izbjegne zaseban posebni cilj sa samo jednom mjerom);</p> <p>2.1.6. Razvoj regionalnih centara kompetentnosti u srednješkolskom obrazovanju može se uključiti u mjeru 2.3.1. Uvođenje novih i modernizacija postojećih curriculumuma u srednjim školama usklađenih s potrebama tržišta rada;</p> <p>2.2.1. Uvođenje i korištenje novih tehnologija u prevenciji, ranom otkrivanju, liječenju i</p>
--	---	---

		<p>rehabilitaciji bi mogla se uključiti u mjeru 2.2.6. Unaprjeđenje programa prevencije i ranog otkrivanja bolesti;</p> <p>3.2.1. Osnaživanje israživačke, inovacijske i tehnološke infrastrukture i kapaciteta poduzetničkog sektora bi mogla uključivati i mjeru 3.2.4. Unaprjeđenje poduzetničkog okruženja.</p> <p>- Kod provedbe vrednovanja tijekom provedbe PRIŽ, potrebno je analizirati županijsku bazu projekata te opis i obuhvat županijskih strateških projekata kako bi se napravila dodatna provjera prikladnosti definiranih ciljanih vrijednosti pokazatelja ishoda.</p>
<p>Vanjska usklađenost</p>	<p>- PRIŽ je u potpunosti usklađen s NRS, što je vidljivo u samoj intervencijskoj logici i povezanosti posebnih ciljeva s razvojnim smjerom NRS (prikazanoj vrlo pregledno tablično na kraju poglavlja o strateškom okviru. Svi prioriteti javnih politika i posebni ciljevi imaju jasnu poveznicu s NRS.</p> <p>- Teritorijalna strategija razvoja otoka posve je usklađena s prioritetima Nacionalnog plana ravoja otoka.</p>	<p>Nema preporuka.</p>

6. Naučene lekcije iz postupka vrednovanja

Osnovna svrha postupka prethodnog vrednovanja je osigurati neovisno stručno mišljenje da je akt strateškog planiranja u što većoj mjeri relevantan i koherentan te poboljšati kvalitetu postupka same izrade ali i konačnog sadržaja plana. Da bi to bilo ostvareno, identificirane su određene naučene lekcije koje je važno uzeti u obzir prilikom budućih vrednovanja:

- Proces prethodnog vrednovanja mora započeti odmah po početku izrade strateškog akta (ili neposredno nakon početka), kako bi neovisni vrednovatelji imali priliku utjecati i na sami proces izrade strateškog akta te usmjeravati izrađivače od samog početka. To je bio slučaj kod prethodnog vrednovanja PRIŽ i smatra se dobrom praksom.
- Jako je važno da tim za vrednovanje uspostavi komunikaciju sa svim ključnim dionicima koji sudjeluju u procesu izrade strateškog akta (ne samo s izrađivačima), posebice članovima radne skupine i partnerskog vijeća.
- Kadgod je moguće, stručnjaci za vrednovanje trebali bi biti prisutni na sastancima radne skupine i partnerskog vijeća, radi sudjelovanja u raspravi i postizanju konsenzusa oko nadopuna ili revidiranja strateškog akta. Na primjeru izrade PRIŽ ovakav pristup se pokazao kao jako učinkovit i smanjio je broj pisanih komentara od strane vrednovatelja na dostavljene nacрте PRIŽ.
- Vremenski okvir za provedbu prethodnog vrednovanja treba se uskladiti s vremenskim okvirom potrebnim za pripremu i usvajanje strateškog akta. Važno je da stručnjaci za vrednovanje budu dostupni tijekom cijelog procesa, do samog kraja. Ako je potrebno, mogu doprinjeti i raspravi kod usvajanja strateškog akta od strane predstavničkog tijela.
- Kod pripreme izvješća o prethodnom vrednovanju, korisno je da tim za vrednovanje jasno istakne određene teme koje bi se trebale obraditi u vrednovanju tijekom provedbe. To bi značajno olakšalo pripremu projektnog zadatka za vrednovanje tijekom provedbe i osiguralo da vrednovanje odgovori na sva ključna pitanja i adresira identificirane izazove u provedbi strateškog akta.

Korišteni dokumenti

Nacrt analize stanja, dostavljen 3.9.2021. te ažurirana verzija dostavljena 9.3.2023.

Nacrt Plana razvoja Istarske županije, dostavljen 9.3.2023.

Nacrt Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine s pripadajućim dodacima, objavljen na mrežnim stranicama Istarske županije u okviru provedbe postupka savjetovanja s javnošću i postupka javne rasprave

Izješće o provedenom postupku savjetovanja s javnošću, objavljeno na mrežnim stranicama Istarske županije dana 13. studenoga 2023. godine

Indikativni financijski okvir za provedbu Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2021. – 2027., dostavljen 19.1.2022.

Okvir za praćenje i vrednovanje, dostavljen 19.1.2022.

Primjena temeljnih horizontalnih načela, dostavljeno 19.1.2022.

Komunikacijska strategija, dostavljena 19.1.2022.

Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine

Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja, srpanj 2019. (NN 66/2019)

Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/23)

Priručnik o strateškom planiranju, svibanj 2020.

Upute za izradu Planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne samouprave), lipanj 2021.

Na temelju članka 23. Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 44/23), članka 4. Odluke o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. godine („Službene novine Istarske županije“, br. 12/21 i 2/23) te članka 2. Odluke o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. godine („Službene novine Istarske županije“, br. 3/23), Odbor za vrednovanje Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. na sjednici održanoj dana 23. studenoga 2023. godine, donosi

O D L U K U

o usvajanju Izvješća o provedbi prethodnog vrednovanja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine

Članak 1.

Usvaja se Izvješće o provedbi prethodnog vrednovanja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine.

Članak 2.

Akt iz članka 1. nalazi se u prilogu ove Odluke i sastavni je dio iste.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 013-02/21-01/04
URBROJ: 2168-01-52-73/1-23-16
Pula - Pola, 23. studenoga 2023.

ODBOR ZA VREDNOVANJE PLANA RAZVOJA ISTARSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2022. – 2027. GODINE

**Predsjednik Odbora za vrednovanje
Igor Jurčić**

